Justess csávázatlan

Ajánlás: étkezési/takarmány/ bióban is

AKG: AKG

Csávázás: csávázatlan

Érésidő: középérésű

Norma: 70-90 kg/ha

Státusz: Előrendelhető

- Kitűnő kalászos elővetemény
- Minőség: magas olaj és omega-3-zsírsav-tartalmú
- Érésidő: közép- korai
- Termésszint: stabilan magas
- Termőhely: minden termőhelyre ajánlott, kivéve a szikes talajok
- Alacsony, vastag, erős szárú, szárazságtűrése meglepően jó és szárszilárdsága rendkívüli, megdőlésre nem hajlamos
- Alkalmazkodóképességének köszönhetően majdnem minden talajtípuson termeszthető. Franciaország legbőtermőbb barna len fajtája
- Olaja étkezési célra is alkalmas.

Főbb jellemzői

- Termőképessége 2,8 t/ha feletti
- Magja barna
- Kezdeti fejlődése erőteljes
- Chalara elegans Pythium toleráns
- Fuzárium rezisztens
- Olajtartalma közepes 40% körüli
- Omega-3 zsírsav-tartalma 58 % feletti
- Fehérjetartalma : 22% feletti

A len termesztésének a jövedelmezőségén kívül jelentős előnye, hogy stabil árbevétellel lehet számolni, minden termőhelyen eredményesen lehet termeszteni és a talajt jó kultúrállapotban hagyja maga után, ami az utóvetemény vetése szempontjából igen előnyös. Nagyon gyors kezdeti

fejlődésű. A lenfajták között jó gyomelnyomó képességűnek számít.

Az olajlen a középkötött, csernozjom talajok növénye. Termeszthető középkötött erdő- és öntéstalajokon is. Hazánkban főként az Alföldön és a Duna – Tisza közén, de nagyobb termés érhető el Nógrád megyében és a Dunántúlon is.

A lenek a lenfélék (Linaceae) családjába és a Linum nemzetségbe tartoznak. A lenfajok közül termesztési célra csak egyetlen lenfaj (Linum usitatissimum L.) alkalmas. A lennek (Linum usitatissimum L.) két típusa alakult ki: a rostjáért termesztett rostlen (Linum u. convar. usitatissimum) és a nagyobb magvú, olajáért termesztett olajlen (Linum u. convar. mediteraneum).

Biológiai jellemzés

- Gyökérzet: A len sekélyen gyökerező növény. Az elágazódó karógyökérzet csak 1-1,2 m mélyre hatol a talajba, és az oldalgyökérzet is csak 30-40 cm-es rétegét hálózza be a feltalajnak.
- Szár: A len lágyszárú, háncsrostot tartalmazó növény. Az olajlen szára 40 - 60 cm magas. Akkor jó, ha minél jobban elágazódik, és az alapi elágazás mellett járulékos elágazása is van. A szár vastagsága főként az állománysűrűségtől függ. Az olajlen részére a ritkább állomány a kedvező.
- Levél: A len levelei lándzsa alakúak és a szár felső részén, valamint az elágazások végén helyezkednek el.
- Virág és termés: Virágzata sátorozó többes bog. A virágok túlnyomórészt öntermékenyülők. Színük fajtától függ; általában kék vagy fehér, de lilás színű fajták is vannak.
- Termése toktermés. A tokokban az olajlennél 6-8, sárga vagy barna színű - olajban gazdag (35-40%), lapos , tojásdad alakú mag van. Az olajlenmag ezermagtömege 8 - 12 g.

Éghajlat és talajigény, vetésváltás

- Éghajlatigény: Az olajlen melegigényes és a szárazságot is jól tűri. Csapadékosabb időjárásra főként a virágzás idején van szüksége.
- Talajigény: Az olajlen termesztésére legalkalmasabbak: a mélyrétegű, könnyen felmelegedő, jó vízgazdálkodású, középkötött vályogtalajok. A sekély termőrétegű és szélsőséges talajok alkalmatlanok a lenek gazdaságos termesztésére.
- A talajok kémhatása is fontos; az erősen savanyú és a túl meszes talajok sem alkalmasak. Az olajlen részére a közömbös és az enyhén meszes talajok a legmegfelelőbbek.
- Vetésváltás: Az olajlen az elővetemények szemben nem támaszt különösebb igényeket. Az a fontos, hogy az elővetemények ne gyomosítsák el a talajt. Viszonyaink között legjobb elővetemények a - kapás növények után vetett - kalászosok. Vethetők még olyan kapás növények után is, amelyek nem kálium igényesek. Önmagukkal összeférhetetlenek, ezért a lenuntság elkerülése végett csak 4-6 év után kerülhetnek vissza ugyanarra a területre. A lenek ugyanakkor kitűnő elővetményei az őszi gabonáknak, illetve a lucernának, mivel korán lekerülnek és jó állapotban hagyják vissza a talajt.

Tápanyagigény és trágyázás

- Szervestrágyázás: A fokozott gyomosító hatás és a len megdőlésre való hajlama miatt ne kapjon szervestrágyát.
- Műtrágyázása: Az olajlen fajlagos tápanyagigénye 100 kg magtermésre vonatkoztatva: 4 kg N, 1,3 kg P2O5, 5 kg K2O, vagyis összesen 10,3 kg vegyes NPK hatóanyag. A MÉM NAK irányelvek szerint a közepes tápanyag-ellátottságú talajokon az olajlen fajlagos műtrágyaigénye hatóanyag kg/t: 25 kg nitrogén, 25 kg foszfor, 35 kg kálium, vagyis összesen 85 kg vegyes NPK hatóanyag, ahol az arányok 1:1:1,4-nek felelnek meg.
- Az olajlen gyakorlati műtrágyázásánál általában a következőket kell figyelembe venni: a

tápanyagok közül a foszforra a legigényesebb, de az optimális - a körülményekhez méretezett - nitrogén és kálium mennyiségeket is meghálálja.
- A foszfor és a kálium műtrágyákat alaptrágyaként adjuk ősszel. A nitrogént megosztva kell adni, 50% ősszel, 50% tavasszal, a vetőágy-készítéskor . Ez azonban ne haladja meg 40 – 50 kg /ha hatóanyag mennyiséget , mert megdőlést okozhat. Lombtrágyaként kelés után meghálálja a Zn tartalmú szereket, illetve az első bimbók megjelenésekor kijuttatott ként és bórt.

Talajelőkészítés

A sekély vetést kívánó olajlen számára aprómorzsás, jól elmunkált magágyat kell készíteni. Ezért a korábban lekerülő elővetemények után azonnal végezzük el a tarlóhántást, majd szükség szerinti gyomirtó, talajápoló munka után az őszi mélyszántást. A később lekerülő elővetemények után is igyekezzünk az őszi mélyszántás mielőbbi elvégzésével. A tavaszi magágykészitő talajmunka állhat simítózásból, vagy fogasolásból. Az erősebben leülepedett talajokon szükség van kombinátorozásra is. Talaj állapottól függően szükség lehet hengerezésre, ami túl lazára sikerült magágynál előzze meg a vetést, hogy a magok egyenletes mélységbe kerüljenek.

Vetés

- Magja már 1-3 °C-on csírázik. A vetés legkedvezőbb ideje március első fele, közepe, ha csak lehet, március végéig vessük el.
- Olajlen vetése: Az olajlent, hogy minél jobban elágazódhasson, ritkábbra kell vetni. Meghatározó az ezermag tömeg, a csírázási % és a vetendő fajta tulajdonságai.
- Javasolt vetésmód a gabonasortávolságú vetés, viszonylag gyenge gyomelnyomó képessége miatt.
- Vetésmélység: A lent sekélyen - 2-3 cm mélyen - kell vetni. Vetés után a száraz talajt hengerezni, a nyirkos magágyat gondosan magtakarózni kell.

Ápolás és gyomírtás

- A len nagyon érzékeny a gyomokra.
- A gyomok elleni védekezés módja a vegyszeres gyomirtás. A vegyszeres gyomirtás végezhető post- és preemergens módon ill. a kettő kombinációjával.
- A gyomirtószereket vetés után, kelésig kell kipermetezni. De a biztonságos gyomirtás érdekében rendszerint szükség van a postemergens permetezésre is.
- A postemergens permetezés nagy figyelmet igényel, mivel szigorúan alkalmazkodni kell a len fejlettségéhez. A postemergens permetezésre alkalmas szerek károsítás nélkül csak akkor alkalmazhatók, amikor a len a 8-12 cm-es magasságot elérte.

Engedélyezett szerek a gyomírtáshoz

- Alapgyomirtáshoz javasolt: DUAL GOLD 960 EC 1,4 – 1,6 l/ha dózisban. Vetés után 3 napon belül az egyszikű, magról kelő gyomok ellen hatásos.
- Poszt kezeléseknél használható szerek kétszikű gyomok ellen, hatóanyag szerint:
- MCPA hatóanyagú szerek: AGROXON 75, MECAPHAR 750, MECOMORN 750 SL, U-46M PLUS 750SL 0,4 – 0,5 l/ha dózisban a len 8 – 12 cm-es fejlettségétől
- KLOPIRALID hatóanyagú szerek: LONTREL 300, CLIOPHAR 300 SL 0,25 – 0,4 l/ha dózisban a len 8 – 12 cm-es fejlettségétől
- Poszt kezelésre használható szer egyszikűek ellen: LEOPARD 5 EC, magról kelő egyszikűek esetében dózisa 0,7 – 1 l/ha, ami fenyércirok fertőzésnél 0,8 – 1,2 l/ha-ra emelhető.
- Állománykezeléskor a viaszréteg kialakulására fokozottan figyelni kell ! Eső után 2 – 3 napot ki kell várni , illetve a harmat felszáradását is meg kell várni ! Előfordulhat rovarkártevő (lenbolha, tripsz), de nem jellemző .

Betakarítás és tárolás

- A len érésében négy fokozat különböztethető meg: zöldérés, korai sárgaérés, késõi sárgaérés, teljes érés.
- Az olajlent késői sárgaérésben kell aratni, amikor a gubókban lévő magok rázás hatására zörögni kezdenek, mert később már nagy lehet a pergési veszteség, illetve a túlérett len könnyebben törik.
- Olajlen betakarítás: Az érett olajlen egymenetes aratása gabonakombájnnal végezhető. Az a jó, ha a lenszár még kissé vonódott, a gubók viszont szárazak. Ez az állapot az olajlennél is lombtalanítással érhető el. Amikor a gubók színe sárga, ill. már barnulni kezd, le kell permetezni az olajlent; permetezés után kb. 5-7 nap múlva már elkezdhető az aratás. Fontos, hogy a levágásra kerülő len nedvességtartalma ne haladja meg a 9%-ot.

PRIMAG
1991